

ความน่าเชื่อถือของการพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นพิจารณา คดีอาญาของศาลไทย

The Reliability of Forensic Evidence in Criminal Cases in Thai Courts

รัฐวิทย์ แก้วทาร์ม¹, วิกานดา ใหม่เพย²

Rathawit Kaewtharom¹, Vikanda Maifaey²

สำนักงานรัฐวิทย์ทนายความ¹, มหาวิทยาลัยแม่โจ้²

Rathawit Law Office¹, Maejo University²

Corresponding Author E-mail: Vikanda@mju.ac.th

(Received: Sep 8, 2025; Revised: Nov 7, 2025; Accepted: Nov 11, 2025)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง ความน่าเชื่อถือของการพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นพิจารณา คดีอาญาของศาลไทย เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์และ เปรียบเทียบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยกับกฎหมายของประเทศเยอรมนี เกี่ยวกับการพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นพิจารณาคดีอาญา เพื่อให้ได้ข้อสรุปและ ข้อเสนอแนะในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายของประเทศไทย ที่จะเป็นผลให้กระบวนการพิสูจน์พยานหลักฐาน ทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นพิจารณาคดีอาญาของศาลไทยเกิดความน่าเชื่อถือมากขึ้น

ผลการวิจัย พบว่า :

1. ความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นพิจารณาคดีอาญาของประเทศไทย ยังมีบางประเด็นที่ขาดความน่าเชื่อถือ เนื่องจากกระบวนการของการได้มาซึ่งหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ยังมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจของศาลในการสั่งตรวจหลักฐานนิติวิทยาศาสตร์ถูกจำกัดด้วยหลักสิทธิตามกฎหมาย
2. การใช้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นพิจารณาคดีอาญาของศาลไทยยังขาดความน่าเชื่อถือ โดยมีความแตกต่างเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศเยอรมนีคือ การพิจารณาคดีอาญาของศาลไทย นั้นไม่ได้มีการรับฟังความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากหลายฝ่ายในการให้ข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณาคดีอาญา จำกัดเฉพาะหน่วยงานของภาครัฐที่ได้กำหนดหน้าที่รับผิดชอบไว้เท่านั้น จึงเป็นดุลพินิจของศาลที่จะเลือก พิจารณาใช้หรือไม่ก็ได้ ซึ่งมีผลต่อการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน การถ่วงดุลอำนาจการวินิจฉัยของศาล ที่จะก่อให้เกิดความยุติธรรมกับทุกฝ่ายก่อนคดีจะถึงที่สุด นอกจากนั้น พยานผู้เชี่ยวชาญยังไม่ได้ถูกแยกออก จากพยานบุคคลโดยชัดเจนเพราะถือเป็นพยานบุคคลประเภทหนึ่งเท่านั้น จึงทำให้พยานหลักฐานทางนิติ วิทยาศาสตร์ในชั้นพิจารณาคดีอาญาของประเทศไทยขาดผู้สนับสนุนให้เกิดความน่าเชื่อถือ มีผลต่อ การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานที่ใช้ประกอบการพิจารณาคดีอาญา

คำสำคัญ: ความน่าเชื่อถือ; พยานหลักฐาน; นิติวิทยาศาสตร์

Abstract

This research article, titled "The Reliability of Forensic Evidence in Criminal Trials in Thai Courts," is a documentary research study aimed at analyzing and comparing Thailand's Criminal Procedure Code with German law regarding forensic evidence in criminal trials. This study aims to draw conclusions and provide recommendations for amending Thai law, which will enhance the reliability of forensic evidence in Thai criminal trials.

The research findings reveal:

1. The reliability of forensic evidence in Thai criminal trials remains questionable. This is because the process for acquiring forensic evidence still has issues with the court's authority to order forensic evidence examination, which is limited by legal rights.
2. The use of forensic evidence in Thai criminal trials lacks credibility. This differs from German law in that Thai criminal trials do not involve the consultation of experts from multiple parties to provide factual information. This is limited to government agencies with designated responsibilities. Therefore, the court has the discretion to choose whether or not to use it. This affects the weighing of evidence and the balancing of the court's decision-making power, ensuring fairness for all parties before the case is finalized. Furthermore, expert witnesses are not clearly separated from witnesses, as they are considered only a type of witness. Consequently, forensic evidence in Thai criminal trials lacks a credible supporter, affecting the weighing of evidence used in criminal trials.

Keywords: Credibility; Evidence; Forensic science

บทนำ

ปัญหาการก่ออาชญากรรมเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากทั้งในประเทศไทย ถือเป็นคดีอาญาที่ต้องมีการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งในอดีตนั้นจะยึดพยานบุคคลเป็นหลักเสมอ พอพัฒนาการความซับซ้อนอันเกี่ยวกับการอำพราง การทำลาย การกลบเกลื่อนพยานหลักฐาน หรือมีการบิดเบือนทางพยานหลักฐานมีปรากฏมากขึ้น การพิสูจน์พยานหลักฐานจึงต้องพัฒนาการตามลักษณะคดีที่มีความซับซ้อนเพื่อค้นหาความจริงในข้อเท็จจริงให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นคดีฆาตกรรมอำพราง คดีข่มขืน หรือแม้กระทั่งคดีที่เกิดจากการกระทำด้วยความประมาททำให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย จึงมีการพิสูจน์พยานหลักฐานโดยมีการใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์มาประกอบ เรียกว่า นิติวิทยาศาสตร์ เป็นองค์ประกอบหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมที่ใช้ทั่วโลก กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยนั้นก็ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ แต่เมื่อพิจารณาด้วยบทกฎหมายแล้ว พบว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาคดีอาญานั้นยังไม่เป็นหมวดหมู่และขาดความชัดเจน ในขณะที่การแสวงหาพยานหลักฐานทาง

วิทยาศาสตร์ และการพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นั้น สามารถนำมาใช้ในการสืบสวนและพิสูจน์เพื่อคลี่คลายคดีได้รวดเร็วมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การพิสูจน์หลักฐานทางคดีด้วยหลักทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยนั้น มีการรับฟังผลการตรวจสอบพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จากหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม เท่านั้น ซึ่งทำให้มีปัญหาในเรื่องความน่าเชื่อถือของผลการพิสูจน์ เพราะเป็นการพิสูจน์หลักฐานโดยหน่วยงานภาครัฐอย่างเดียว อีกทั้งกระบวนการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นั้นมีขั้นตอนที่ต้องใช้ระยะเวลา เพราะต้องมีการร้องขอต่อศาล ซึ่งอาจส่งผลเสียต่อพยานหลักฐานดังกล่าว และในส่วนของพยานผู้เชี่ยวชาญถือเป็นพยานบุคคลซึ่งต้องมาเบิกความในฐานะพยานบุคคลทุกครั้งที่มีการพิจารณาคดีในชั้นศาล ซึ่งอาจจะส่งผลถึงความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เมื่อถูกถามค้านจากคู่ความทั้งสองฝ่าย

ดังนั้น การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาคดีอาญาโดยเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยและประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้ระบบกฎหมายเดียวกันคือระบบซีวิลลอว์ (Civil law) เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับกระบวนการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือมากขึ้น สร้างความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และธำรงค์ไว้ซึ่งความยุติธรรมในสังคมไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นพิจารณาคดีอาญาของศาลไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือของการพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ในชั้นพิจารณาคดีอาญาของศาลประเทศไทยกับประเทศเยอรมนี
3. เพื่อให้ได้ข้อสรุป และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เกี่ยวกับการพิสูจน์และการใช้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ประกอบกระบวนการพิจารณาคดีอาญาของศาลไทยให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของการพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นพิจารณาคดีอาญาของศาลประเทศไทยนั้น จากการศึกษาค้นคว้ามีประเด็นที่สามารถพิจารณาได้ ดังต่อไปนี้

พยานหลักฐานในคดีอาญา

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า พยานหลักฐาน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 นั้น ได้แก่ พยานวัตถุ พยานเอกสาร พยานบุคคล และตลอดจนพยานหลักฐานต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นข้อ

พิสูจน์การกระทำความผิดได้ หรือที่เรียกว่า บรรดาสรรพพยานเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ซึ่งพยานหลักฐานจึงเป็นสิ่งที่ใช้พิสูจน์ข้อเท็จจริงหรือแก้ข้อกล่าวหาของคู่ความสองฝ่าย คือ โจทก์ฝ่ายหนึ่ง และจำเลยฝ่ายหนึ่ง ซึ่งจะมีทั้งในคดีทางแพ่งและคดีทางอาญา (เอก อังสนานนท์, 2549: 23)

การพิสูจน์หลักฐาน

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า การพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นั้น มีจุดมุ่งหมายในการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ทั้งที่เป็นวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มาใช้ร่วมกับพยานผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาความยุติธรรม โดยขอบเขตของการพิสูจน์หลักฐานนั้น อาจจำแนกได้ดังต่อไปนี้

- (1) การตรวจลายนิ้วมือ ฝ่ามือ และลายฝ่าเท้าหรือฝ่าเท้า รวมทั้ง ระบบการตรวจลายพิมพ์นิ้วมือโดยอัตโนมัติ
- (2) การตรวจพยานเอกสาร ได้แก่ การตรวจหมึกพิมพ์ ตรวจลายเซ็น ลายมือเขียน ตรวจร่องรอยการชูดลบ แม้กระทั่งการลบล้าง แก้ไข และเปลี่ยนแปลงข้อความเดิม หรือต่อเติมข้อความในภายหลัง เป็นต้น
- (3) การตรวจอาวุธปืนหมายเลขทางทะเบียน กระสุนปืน ปลอกกระสุนปืน และวิถีกระสุนปืน เป็นต้น
- (4) การตรวจสถานที่เกิดเหตุและการถ่ายรูปการทำแผนที่
- (5) การตรวจหาผลทางเคมี เช่น รส กลิ่น สี อันเป็นผลเกิดจากปฏิกิริยาทางเคมี เป็นต้น
- (6) การตรวจหาผลทางฟิสิกส์ เช่น ขนาด จำนวน ปริมาณ ทิศทาง ความเร็ว ความแรง เป็นต้น
- (7) การตรวจพยานวัตถุพยานทางชีววิทยาขนาดเล็ก (วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์, 2525: 13) เช่น เลือดที่ตกติดพื้น คราบน้ำอสุจิ หรือชิ้นเนื้อ เป็นต้น

พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ หรือ Forensic Science มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน (สุนทรต์ ชูลักษณ์ และวิชุดา จันทรข้างแรม, 2560: 687) เป็นการนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในสาขาต่าง ๆ ประกอบกับการนำเอาความรู้ทางด้านกฎหมายต่าง ๆ มาประยุกต์เข้าด้วยกันในการรวบรวมตรวจพิสูจน์พยานหลักฐาน ไม่ว่าจะเป็นการตรวจร่างกาย การตรวจร่องรอยแฝงของการทิ้งเอาไว้ และการตรวจสอบวัตถุพยานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ปรากฏอยู่ ณ ที่เกิดเหตุ เพื่อช่วยในการค้นหาความจริงหรือพิสูจน์ข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนสอบสวนเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย (พัชรา สีนรอยมา, 2560: 3) ซึ่งในอดีตหากเป็นคดีอาญาจะยึดถือพยานบุคคลเป็นหลักเสมอ พอพัฒนาการความซับซ้อนอันเกี่ยวกับการอำพราง การทำลาย การกลบเกลื่อนพยานหลักฐาน หรือมีการบิดเบือนทางพยานหลักฐานมีปรากฏมากขึ้น ดังนั้น การพิสูจน์พยานหลักฐานจึงต้องพัฒนาการตามลักษณะคดีที่มีความซับซ้อน เพื่อค้นหาความจริงในข้อเท็จจริงให้มากที่สุด

ความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญา

ประเทศไทยได้มีการนำเอาหลักการพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ประกอบในการพิสูจน์ทางคดีอาญา และใช้ประกอบเป็นหลักเหตุผลในการพิจารณาพิพากษาคดีให้เป็นไปด้วยความถูกต้องและก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือมากกว่าพยานบุคคลที่เกิดจากการพบเห็นหรือประสบพบเจอแล้วได้จดจำ นำมาเล่าหรือบอกต่อในเหตุการณ์ในการถ่ายทอดข้อเท็จจริง ซึ่งการจดจำแล้วนำมาเล่าหรือบอกต่อเป็นเพียงพยานปากเดียวในการยืนยันที่อาจจดจำได้ไม่หมด หรือทำให้เกิดข้อบกพร่องในการถ่ายทอด หากถูกคู่ความหรือทนายความฝ่ายคู่ความถามค้านได้จนทำให้เกิดข้อสงสัยในถ้อยคำพยานหรืออาจเกิดกรณีบิดเบือนข้อเท็จจริงได้จะทำให้รูปคดีที่มีข้อความจริงปรากฏนั้นกลายเป็นพยานไม่น่าเชื่อถือในการรับฟัง หรือเรียกได้ว่าเป็นการสืบไม่สมกับข้อกล่าวอ้างหรือข้อกล่าวหา การนำพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาพิสูจน์ข้อเท็จจริงจึงมีความสำคัญในการใช้เพื่อสนับสนุนพยานหลักฐานอื่น ๆ ให้มีน้ำหนักความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้นและเป็นการพิสูจน์ถึงความสอดคล้องต้องกันของพยานหลักฐานนั้น ๆ โดยปราศจากข้อสงสัยด้วยเหตุผลทางทฤษฎีพยานหลักฐานว่า “หลักความจริงต้องมีหนึ่งเดียว”

การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานของศาลในการพิจารณาคดีอาญา

การการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานของศาล เป็นการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงในประเด็นที่พิพาทกันด้วยพยานหลักฐาน โดยศาลจะนำพยานหลักฐานทุกประเภทที่คู่ความนำสืบนั้นมาพิเคราะห์ว่ามีความน่าเชื่อถือได้ตามข้อกล่าวหาในประเด็นข้อพิพาทหรือไม่ (ธีสุทธิ์ พันธุ์ฤทธิ์, 2549) ซึ่งในทางคดีอาญากฎหมายให้อำนาจเต็มกับศาลในการใช้ดุลพินิจในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง เพื่อวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานที่คู่ความนำมาสืบหรือนำเข้าสู่ศาลนั้น จะเกี่ยวกับประเด็นเพียงพอ และน่าเชื่อถือจนเป็นที่ยุติได้หรือไม่ และศาลจะทำการพิพากษาคดีไปตามนั้น

การที่ศาลหรือผู้พิพากษาวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานใดมีความน่าเชื่อถือหรือไม่มีน้ำหนักมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความเป็นไปได้และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน รวมทั้งความเป็นปกติหรือผิดปกติ ความสมเหตุสมผล มีความสอดคล้องรับกัน หรือขัดแย้งกันกับพยานหลักฐานอื่นหรือไม่ น้ำหนักของพยานหลักฐานบางกรณีนั้นขึ้นอยู่กับจำนวนพยานหลักฐาน พยานประกอบคุณค่า ความน่าเชื่อถือของพยานแต่ละชนิด และปัจจัยอื่น ๆ ประกอบ

พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จะมีความน่าเชื่อถือหรือมีน้ำหนักให้รับฟังได้มากน้อยเพียงใดนั้น กฎหมายไม่ได้บัญญัติไว้แต่ให้เป็นดุลพินิจรับฟังได้ตามสมควรตามพฤติการณ์แห่งคดี ตามนัยของคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12795/2558 ซึ่งการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานบางประเภานั้น ศาลจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง ทั้งนี้ เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 104 ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227/1

การรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและวิธีพิจารณาความอาญาของศาล

การรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและวิธีพิจารณาความอาญาของศาล สรุปได้

ดังนี้

1) คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานในศาล เช่น ร่องรอยลายนิ้วมือ ฝ่ามือ รอยเท้า รอยเครื่องมือที่คนร้ายใช้และพยานวัตถุที่เกิดเหตุที่ติดไปกับตัวคนร้าย เช่น เศษกระຈก เศษไม้ ผลการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์อาจสามารถยืนยันได้ว่าคนร้ายมาอยู่ในสถานที่เกิดเหตุจริง

2) คดีความผิดเกี่ยวกับเพศ พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานในศาล เช่น ผลการตรวจของเหลวที่ได้จากช่องคลอดของผู้เสียหาย คราบน้ำลายของคนร้ายที่ติดอยู่ที่ตัวผู้เสียหาย รวมทั้งเศษเนื้อเยื่อผิวหนังคนร้ายซึ่งติดอยู่ที่เล็บมือของผู้เสียหาย ซึ่งอาจยืนยันได้ว่าหากมีการตรวจพบน้ำอสุจิในช่องคลอดของผู้เสียหายและเป็นของผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหาหรือไม่ รวมทั้งน้ำลายและเนื้อเยื่อผิวหนังของคนร้ายซึ่งติดอยู่ที่เนื้อตัวและที่เล็บมือของผู้เสียหายนั้นมีดีเอ็นเอ (DNA) ตรงกับผู้ต้องหาหรือผู้ใดบ้าง

3) คดีความผิดเกี่ยวกับเอกสาร พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานในศาล เช่น ผลการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์สามารถแสดงให้เห็นได้ว่าลายมือชื่อหรือลายมือที่เขียนในเอกสารอันเกิดความต้องสงสัยนั้นตรงกับลายมือชื่อหรือลายมือเขียนของบุคคลที่ต้องการตรวจพิสูจน์หรือไม่

4) ความผิดต่อชีวิตพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานในศาล เช่น ผลการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ที่สามารถบ่งบอกได้ถึงสาเหตุการตายที่แท้จริง ระยะเวลาที่ตาย การถูกระงทำในลักษณะที่เป็นการฆาตกรรม หรือทารุณโหดร้าย รวมทั้งเพศ อายุ เชื้อชาติของผู้ตาย เป็นต้น

5) ความผิดต่อร่างกาย พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานในศาล เช่น ผลการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ สามารถสันนิษฐานได้ว่าบาดแผลที่เกิดจากการทำร้ายนั้นถูกระงทำโดยอาวุธชนิดใด และลักษณะความรุนแรงที่ถูกระงทำ เป็นต้น (อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์, 2552)

นักวิชาการต่างให้การยอมรับว่า พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นั้นมีค่าในตัวมากกว่าประจักษ์พยาน โดยผลการพิสูจน์ออกมาเป็นอย่างไรก็ไม่เปลี่ยนแปลง แต่ประจักษ์พยานซึ่งเป็นพยานบุคคลอาจคลาดเคลื่อนผิดข้อเท็จจริงไปได้เมื่อกาลเวลาผ่านไป หรือด้วยเหตุปัจจัยอื่น หรืออาจติดตามตัวประจักษ์พยานมาไม่ได้ พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นการนำวิทยาศาสตร์ทุกแขนงสาขา เช่น ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา รวมทั้งคณิตศาสตร์ และกลศาสตร์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในกระบวนการยุติธรรมได้เป็นอย่างดี

พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีความแม่นยำมากกว่าพยานบุคคล เพราะมีกระบวนการนำเชื่อถือพิสูจน์ได้ทางวิทยาศาสตร์ แต่ก็มีปัจจัยที่อาจทำให้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีความน่าเชื่อถือลดลงได้ ได้แก่ 1) ข้อจำกัดในเรื่องกาลเวลา การได้มาของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่กฎหมายถือว่าเป็นการได้มาโดยมิชอบ ตลอดถึงการเข้าถึงสถานที่เกิดเหตุล่าช้า ทำให้วัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุบางส่วนอาจถูกเคลื่อนย้ายไป หรือถูกทำลายเพื่ออำพราง ทำให้คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง และ 2) เป็นปัจจัยที่สำคัญ คือ คุณภาพของเครื่องมือและองค์ความรู้ของผู้ที่ใช้เครื่องมือ เพราะถ้าเครื่องมือมีคุณภาพความแม่นยำสูงแต่ผู้ใช้งานไม่มีองค์ความรู้ หรือผู้ใช้งานมีความรู้แต่เครื่องมือด้อยคุณภาพหรือไม่ถูกวิธี ผลของ

การตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ก็อาจคลาดเคลื่อนได้จะไม่น่าเชื่อถือ ซึ่งอาจส่งผลการพิจารณาตัดสินคดีที่คลาดเคลื่อนได้

ความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จะต้องอยู่ภายใต้การคุ้มครองดูแลของบุคคลหรือหน่วยงานตั้งแต่เริ่มเก็บ จนกระบวนการขั้นตอน การเคลื่อนย้าย การทดลอง ทดสอบ การพิสูจน์ ในลักษณะของห่วงโซ่แห่งพยานหลักฐาน จนกระทั่งการนำเสนอเพื่อแสดงในชั้นศาลโดยไม่ขาดช่วงของการครอบครอง ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงการครอบครอง เช่น ส่งของกลางไปตรวจพิสูจน์ยังห้องปฏิบัติการจะต้องมีหลักฐานแสดงการรับส่งของกลางนั้นโดยตลอด จะเห็นได้ว่า พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นพยานหลักฐานประเภทหนึ่งที่มีคุณค่าในตัว การรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์หากกฎหมายไม่ห้ามให้รับฟัง สามารถรับฟังประกอบการพิจารณาคดีได้ แต่คุณค่าของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จะมีน้ำหนักความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับ การนำเสนอของคู่ความเพื่อให้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของฝ่ายตนมีน้ำหนักก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ และขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาลว่าพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นั้นรับฟังได้หรือไม่ ถ้ารับฟังไม่ได้แต่แรกก็จะไม่สามารถเอาพยานหลักฐานนั้นมาชั่งน้ำหนักได้และจะถูกตัดพยานหลักฐานดังกล่าวไปตั้งแต่แรก แต่หากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นั้นรับฟังได้ ศาลถึงพิจารณาว่าพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นั้นมีน้ำหนักมีความน่าเชื่อถือพอที่จะนำมารับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัย

ดังนั้น การนำพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้ แต่ศาลจะให้ความสำคัญกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีความชัดเจน และมีการตรวจพิสูจน์ตามขั้นตอนที่ถูกต้องและปฏิบัติตามมาตรฐาน ทั้งการเก็บ การรวบรวมและการวิเคราะห์พยานหลักฐาน การปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการตรวจเก็บวัตถุพยาน การดูแลห่วงโซ่แห่งการครอบครองวัตถุพยาน โดยศาลไม่ได้เชื่อจากจำนวนมากน้อยของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ (สุรนาท วงศ์พรหมชัย, 2551) ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ห่วงโซ่แห่งการคุ้มครองพยานหลักฐานนั้นก็มีความสำคัญมากต่อความน่าเชื่อถือด้วยเหตุที่การคุ้มครองพยานหลักฐานนั้นตลอดจนถึงการจัดเก็บ สถานที่จัดเก็บตลอดทั้งการดูแลจากเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องด้วยส่วนหนึ่ง ถือว่าเป็นการให้ความสำคัญและความละเอียดเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้พยานหลักฐานนั้นมีน้ำหนักโดยสิ้นข้อสงสัยนั่นเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary research) ซึ่งเป็นวิธีวิจัยด้านนิติศาสตร์ที่ใช้เป็นสากล ประกอบด้วย การศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี หลักกฎหมาย คำพิพากษาของศาลฎีกา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ (Analysis) เปรียบเทียบ (Comparison) กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่เกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นพิจารณาคดีอาญา ระหว่างประเทศไทยและประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้ระบบกฎหมายเดียวกัน คือ ระบบซีวิลลอว์ (Civil law) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขข้อกฎหมาย กระบวนการทางกฎหมายให้ทันสมัย

เหมาะสมกับบริบทสังคม และรูปแบบของคดีที่เปลี่ยนไป

ผลการวิจัย

จากวิจัยปัญหาความน่าเชื่อถือของการพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นพิจารณา คดีอาญาของประเทศไทย จึงขอเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นการ พิจารณาคดีอาญาของประเทศไทย ถือว่ามีความสำคัญต่อการวินิจฉัยอรรถคดี อย่างไรก็ตาม การนำ พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการพิจารณาคดีอาญานั้นยังพบปัญหาหรืออุปสรรคทอน ความน่าเชื่อถือ โดยปัจจัยที่ลดทอนความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ส่งผลต่อ การชั่งน้ำหนักของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นพิจารณาคดีอาญาสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านกระบวนการรักษาสถานที่เกิดเหตุ การตรวจเก็บ การครอบครองพยานหลักฐานทำนองเดียวกัน พบว่า มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ศิริรัตน์ ชันแก้ว และวรรัช วิชาวนิชย์ (2563) เรื่องการรับฟัง และชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ประกอบจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1794/2542 ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณค่าหรือลดทอนความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการวินิจฉัย ข้อเท็จจริงในคดี ได้แก่ 1) ปัญหาการเก็บวัตถุพยานและการครอบครองวัตถุพยานก่อนการตรวจพิสูจน์ 2) ปัญหาความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจพิสูจน์ 3) ปัญหาการรายงานผลการตรวจ 4) ปัญหาคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญผู้ให้คำให้การ 5) ปัญหามาตรฐานการตรวจของห้องปฏิบัติการ 6) ปัญหาการขาดฐานข้อมูลหลักฐานทาง นิติวิทยาศาสตร์ และ 7) ปัญหาความสามารถของผู้ใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

2. ด้านการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ไม่มีมาตรฐานสากล ไม่เป็นที่ยอมรับ เป็นการทั่วไปซึ่งมีความสอดคล้องในทำนองเดียวกันกับผลการศึกษาวิจัยของ อธิษฐา กุศลปฏิบัติการ และคณะ (2565) ได้ทำการศึกษาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นพิจารณาคดีอาญา โดยศึกษาในกรณีพยาน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ พบว่า ปัญหาการรับฟังและการชั่งน้ำหนักพยานผู้เชี่ยวชาญในชั้น พิจารณาคดีอาญาของศาลไทยในส่วนของนักนิติวิทยาศาสตร์อาจทำผิดพลาดหรืออคติของผู้เชี่ยวชาญอาจทำ ให้ข้อมูลถูกบิดเบือนไปจากข้อเท็จจริง เทคนิคทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่มีมาตรฐานจนไม่สามารถเป็นที่ยอมรับได้

3. ด้านความไม่เพียงพอของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ส่งผลต่อการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานจาก การศึกษาค้นคว้าพบว่ามีความสอดคล้องกันกับผลการศึกษาวิจัยของ สรัญญา อัทธยานุพงศ์ (2565) ได้ทำการศึกษาการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จากคำพิพากษาศาลฎีกาในการพิจารณาความผิดเกี่ยวกับ และการแปลง: ความผิดเกี่ยวกับเงินตราและเอกสาร พบว่า การตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทาง นิติวิทยาศาสตร์หากพยานหลักฐานนั้นหากมีความชัดเจนเพียงพอแล้วสามารถนำมาใช้ในการวินิจฉัยคดีได้แต่ หากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีความชัดเจนไม่เพียงพอ ทำให้ความน่าเชื่อถือลดลง ซึ่งจะส่งผลต่อ การพิจารณาคดีในชั้นศาลได้

4. ด้านการใช้ดุลพินิจในการเลือกพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เข้ามาในสำนวนสอบสวนของพนักงานสอบสวนส่งผลต่อการนำพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เข้าสู่สำนวนในชั้นชั้นการพิจารณาคดีมีความสอดคล้องในทำนองเดียวกันกับผลการศึกษาวิจัยของ อัญชิสา จิตราภิรมย์ (2563) ทำการศึกษาปัญหาทางกฎหมายในการนำพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการดำเนินคดีของพนักงานสอบสวน พบว่าพนักงานสอบสวนซึ่งมิใช่ผู้เชี่ยวชาญด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการใช้ดุลพินิจพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์อาจทำให้เกิดการคลาดเคลื่อนได้ หากพนักงานสอบสวนมีการใช้ดุลพินิจหรือความเห็นที่อาจคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงซึ่งอาจจะเกิดจากการขาดประสบการณ์หรือมีความรู้ความเข้าใจด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่ไม่เพียงพอ เป็นเหตุให้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องที่แท้จริงถูกละเลยไม่รวมเข้าไว้ในสำนวนซึ่งจะส่งผลเสียต่อรูปคดี

5. ด้านการได้มาของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจากการศึกษาค้นคว้าสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ จันทิมา โรจนสโรช (2557) ในเรื่อง พยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างคำพิพากษาฎีกาก่อนบัญญัติ มาตรา 226/1 กับผลของ มาตรา 226/1 พบว่า พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาจากการจงใจ มีคำมั่น ชูเชิญ หลอกลวงโดยประการอื่น ย่อมไม่สามารถรับฟังได้ ส่งผลทำให้พยานหลักฐานที่ได้มาหรือเกิดขึ้นโดยด้วยกฎหมายเป็นพยานหลักฐานที่ต้องห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานจนส่งผลต่อรูปคดีทำให้พยานหลักฐานดังกล่าวขาดความน่าเชื่อถือ ไม่สามารถนำไปใช้ประกอบการพิจารณาคดีได้ในที่สุด (วรวิทย์ ไชยตา, 2565)

ดังนั้น ปัจจัยที่สามารถลดทอนความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในข้างต้น คือ พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์อาจถูกทำลายหรือถูกลดทอนความน่าเชื่อถือทำให้ไม่สมเหตุสมผลตามหลักความเป็นไปได้ และอาจไม่เป็นไปตามขั้นตอนที่ถูกต้องตามหลักการพิสูจน์นิติวิทยาศาสตร์ ทำให้เกิดเป็นประเด็นในปัญหาไม่มีน้ำหนักเพียงพอ จนไปสู่ความไม่น่าเชื่อถือในการเป็นพยานในในศาล เช่น ปัญหาการรวบรวมและการได้มาของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ปัญหาการครอบครองพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ปัญหาการรักษาสถานที่เกิดเหตุ ปัญหาด้านการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ปัญหาด้านความน่าเชื่อถือ คุณสมบัติ และความเป็นกลางของพยานผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น (วรภรณ์ พรหมวิกร และคณะ, 2562: 12)

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในกระบวนการพิจารณาในชั้นศาลของกฎหมายไทยกับกฎหมายประเทศเยอรมนี เพราะมีการใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil Law) เหมือนกัน (ตารางที่ 1)

1. การได้มาซึ่งพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ (ตัวอย่างจากการตรวจสอบร่างกายของผู้ต้องหา)

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยได้กำหนดให้ใช้ดุลพินิจของศาลในกรณีที่มีความจำเป็น ศาลจึงจะมีอำนาจในการสั่งให้แพทย์ตรวจพิสูจน์ แต่รายละเอียดข้อกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับ

คุณสมบัติของแพทย์ตลอดจนถึงห่วงโซ่ของการตรวจเก็บกฎหมายไม่ได้กำหนดเอาไว้อย่างชัดเจน และหากจำเลยขัดแย้งไม่อนุญาต ศาลจะใช้บทสันนิษฐานเป็นทางแก้

ในขณะที่กฎหมายของประเทศเยอรมนีได้กำหนดให้ศาลเป็นผู้มีอำนาจสั่งได้โดยไม่ต้องมีเหตุจำเป็นเมื่อศาลต้องการทราบข้อมูลเพื่อพิสูจน์ความจริง และคุณสมบัติของแพทย์ ก็ได้มีการกำหนดเอาไว้อย่างละเอียดและให้อำนาจโดยชัดเจน ศาลมีอำนาจสั่งตรวจได้โดยปราศจากข้อสงสัย และไม่ใช้บทสันนิษฐาน

2. การรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

กฎหมายของประเทศไทยเปิดช่องให้พยานผู้เชี่ยวชาญต้องมาเบิกความประกอบกับผลทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือจึงเสมือนว่าเป็นพยานบุคคล หลักฐานจึงจะมีความน่าเชื่อถือ

ในขณะที่กฎหมายของประเทศเยอรมนี กำหนดให้ศาลมีอำนาจในการแสวงหาพยานทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อใช้ในการพิสูจน์ประกอบการวินิจฉัยได้เองโดยที่พยานผู้เชี่ยวชาญเป็นเพียงผู้ให้ความเห็นต่อศาลเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องมาเบิกความประกอบคอยตอบคำถามค้านจากฝ่ายตรงข้าม

3. การขังน้ำหนักพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

การพิจารณาคดีอาญาของไทยนั้นยึดถือในพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในทางปฏิบัติมากเกินไป โดยถือว่ามีน้ำหนักความน่าเชื่อถือมากกว่าพยานหลักฐานอื่น ๆ (เสมือนว่าเป็นการตัดพยานหลักฐานอื่น) และศาลรับฟังทั้งหมดแม้ว่าจะไม่เกี่ยวข้องทางคดี

ในขณะที่ประเทศเยอรมนีนั้น ถือว่าพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นพยานหลักฐานที่ใช้ประกอบกับพยานหลักฐานอื่น ๆ ซึ่งศาลอาจไม่รับฟังทั้งหมดหากไม่เกี่ยวข้องกับรูปคดี

4. กรณีพยานผู้เชี่ยวชาญ

การพิจารณาคดีอาญาของประเทศไทยนั้นศาลจะมีอำนาจแต่งตั้งพยานผู้เชี่ยวชาญได้ในกรณีจำเป็นเท่านั้น หรือพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งเพื่อเสนอเข้าสู่ศาล (โดยที่ในทางปฏิบัตินั้นจะใช้พยานผู้เชี่ยวชาญที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ) ในการนำเสนอประกอบ และศาลมักเชื่อตามความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญ และถือเป็นพยานบุคคล ตามมาตรา 226 โดยที่คู่ความมีสิทธิถามค้านได้

ในขณะที่กฎหมายของประเทศเยอรมนี กระบวนการทางศาลจะเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งได้ทุกกรณีเมื่อเป็นประโยชน์และเพื่อก่อให้เกิดความยุติธรรม หรือหากเป็นกรณีมีความจำเป็นพนักงานอัยการก็มีอำนาจสั่งได้ และพยานผู้เชี่ยวชาญมีสถานะเป็นผู้ช่วยศาลในการค้นหาความจริงให้ศาลซึ่งจะมีทั้งภาครัฐและเอกชนที่ขึ้นทะเบียนไว้ ซึ่งศาลจะตรวจสอบความเห็นดังกล่าวเสมอก่อนที่จะนำมาประกอบการวินิจฉัย และจะเห็นได้ว่ามีการแยกพยานผู้เชี่ยวชาญออกจากพยานบุคคลอย่างชัดเจนโดยกฎหมาย คู่ความไม่มีสิทธิถามค้านได้หากไม่ได้รับอนุญาตจากศาล หรือมีเหตุอันควรตามกฎหมาย (เป็นลักษณะการสงวนพยานโดยกฎหมายหรือศาล)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการใช้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในกระบวนการพิจารณาคดีอาหาระหว่างประเทศ
ไทยกับประเทศเยอรมนี

การใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	กระบวนการพิจารณาคดีอาญาของประเทศไทย	กระบวนการพิจารณาคดีอาญาของประเทศเยอรมนี
1. การได้มาซึ่งพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ (ตัวอย่างจากการตรวจสอบร่างกายของผู้ต้องหา)	หากมีความจำเป็นศาลมีอำนาจสั่งให้แพทย์ทำการพิสูจน์ แต่ไม่มีรายละเอียดข้อกำหนดเกี่ยวกับแพทย์ และการตรวจเก็บ หากผู้ต้องหาให้การขัดขืนไม่ยอมให้ตรวจ ศาลจะให้ใช้บทสันนิษฐานของกฎหมายว่ากระทำผิดจริงได้ (มาตรา 244/1)	ศาลเป็นผู้มีอำนาจสั่งได้ตามกฎหมาย แพทย์ผู้ทำการตรวจเก็บต้องเป็นแพทย์ที่ได้ขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะเท่านั้น และมีรายละเอียดในการตรวจเก็บที่ชัดเจน และศาลจะใช้หลักความยินยอมจากผู้ต้องหาก่อน หากผู้ต้องหาให้การขัดขืน ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้ตรวจได้ โดยผู้ต้องหาไม่จำเป็นต้องให้ความยินยอม เพื่อเป็นการพิสูจน์ที่ ชัดเจนโดยปราศจากการสันนิษฐาน (มาตรา 81a)
2. การรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	หากมีความจำเป็นจะต้องมีพยานผู้เชี่ยวชาญ พยานผู้เชี่ยวชาญจะต้องมาเปิดเผยประกอบผลทางนิติวิทยาศาสตร์ จึงจะมีความน่าเชื่อถือ	ศาลมีอำนาจแสวงหาหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อใช้ในการพิสูจน์ เพื่อนำมาประกอบการวินิจฉัย พยานผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ให้ความเห็นต่อศาล แต่ไม่จำเป็นต้องมาเปิดเผยต่อศาล
3. การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นั้นเป็นพยานที่มีน้ำหนักและมีความน่าเชื่อถือกว่าพยานหลักฐานอื่น ๆ ศาลรับฟังทั้งหมด ถึงแม้จะไม่เกี่ยวข้องกับคดี	พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นั้นเป็นพยานหลักฐานหนึ่งที่ใช้ประกอบกับพยานหลักฐานอื่น ๆ ศาลอาจไม่รับฟังทั้งหมด หากไม่เกี่ยวข้องกับคดี

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการใช้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในกระบวนการพิจารณาคดีอาญาระหว่างประเทศ
ไทยกับประเทศเยอรมนี (ต่อ)

การใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	กระบวนการพิจารณาคดีอาญาของประเทศไทย	กระบวนการพิจารณาคดีอาญาของประเทศไทย
4. กรณีพยานผู้เชี่ยวชาญ	ศาลมีอำนาจแต่งตั้งพยานผู้เชี่ยวชาญได้ กรณีมีความจำเป็น และพนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวนเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งเพื่อเสนอพยานหลักฐานดังกล่าวเข้าสู่ศาล (ทางปฏิบัติมาจากผู้ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ) ในการนำเสนอประกอบ ศาลจะเชื่อตามความเห็นพยานผู้เชี่ยวชาญเป็นส่วนมาก และถือว่าเป็นพยานบุคคล (มาตรา 226 ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย) คู่ความมีสิทธิถามค้านได้	ศาลเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้ง หรือกรณีมีเหตุจำเป็น พนักงานอัยการก็มีอำนาจสั่งได้ และพยานผู้เชี่ยวชาญมีสถานะเป็นผู้ช่วยศาลในการค้นหาความจริงให้ศาล (ประกอบด้วย หน่วยงานภาคเอกชน และหน่วยงานภาครัฐที่ขึ้นทะเบียนไว้) ศาลจะตรวจสอบความเห็นก่อนเสมอ เพื่อนำมาประกอบการวินิจฉัยอีกครั้ง และแยกออกจากพยานบุคคลอย่างชัดเจนโดยเฉพาะ คู่ความไม่มีสิทธิถามค้าน (มาตรา 7 ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศเยอรมนี)

ความน่าเชื่อถือของการพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นพิจารณาคดีอาญาของประเทศไทย เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเยอรมนี มีข้อแตกต่างอยู่ 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ประเด็นความน่าเชื่อถือของผู้ทำการตรวจพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย และ 2) ประเด็นเรื่องความน่าเชื่อถือที่เป็นการคุ้มครองสิทธิผู้ถูกตรวจหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย และ 3) ประเด็นความน่าเชื่อถือในการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย และ 4) ประเด็นความน่าเชื่อถือในการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์โดยการแยกพยานผู้เชี่ยวชาญออกจากพยานบุคคลโดยชัดเจนตามกฎหมาย (Schuettzel, 2008).

1. ประเด็นเรื่องความน่าเชื่อถือของผู้ทำการตรวจพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของกฎหมายไทย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 244/1 วรรค 1 กำหนดไว้เพียงว่า ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุก หากมีความจำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงใดที่

เป็นประเด็นสำคัญแห่งคดี ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ ซึ่งตามตัวบทกฎหมายดังกล่าวเป็นการกำหนดอำนาจศาลไว้อย่างกว้าง ๆ ว่ามีอำนาจในการสั่งให้แพทย์ผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจพิสูจน์ร่างกายอันเป็นเพียงขอบเขตของการคุ้มครองสิทธิของผู้ตรวจเท่านั้น ไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ขั้นตอน วิธีการเงื่อนไข หรือคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญที่ทำการตรวจ ตลอดจนไม่มีกำหนดถึงขั้นตอนการตรวจเก็บรักษา และการส่งตรวจตามหลักห่วงโซ่การคุ้มครองพยานหลักฐาน (Chain of Custody) คือ กระบวนการบันทึกและติดตามหลักฐานอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การเก็บรวบรวม ณ ที่เกิดเหตุ การเคลื่อนย้าย การจัดเก็บ และการวิเคราะห์ จนกระทั่งนำไปใช้ในชั้นศาล

เมื่อพิจารณาและเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศเยอรมนีแล้ว พบว่า มีกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศเยอรมนี กำหนดเอาไว้ชัดเจนว่า การตรวจเลือดจะต้องดำเนินการโดยนักเทคนิคการแพทย์ การตรวจโมเลกุลหรือพันธุกรรมจะต้องดำเนินการได้ก็ตามคำสั่งศาลเท่านั้น ในหมายศาลจะต้องระบุผู้เชี่ยวชาญซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะต้องได้รับมอบหมายอย่างเปิดเผย และจะต้องไม่เป็นสมาชิกของหน่วยงานที่ดำเนินการสอบสวนหรืออาจเป็นเจ้าพนักงานในหน่วยงานสอบสวน แต่แตกต่างหากจากหน่วยงาน

2. ประเด็นความน่าเชื่อถือทางด้านสิทธิในการให้บุคคลที่ไวใจหรือที่ปรึกษากฎหมายอยู่ด้วยขณะผู้ตรวจถูกตรวจ

จากการศึกษาค้นคว้าตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในกระบวนการพิจารณากฎหมายไทยนั้น ไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ที่ถูกตรวจสามารถร้องขอให้มียุคคลภายนอกที่ไวใจได้หรือที่ปรึกษากฎหมายเข้ามาอยู่ด้วยในขณะระหว่างที่ถูกตรวจ มีเพียงแนวทางปฏิบัติทั่วไปของแพทย์ที่กำหนดเอาไว้ว่า หากผู้เสียหายหรือผู้เสียหายเป็นหญิง ให้จัดให้เจ้าพนักงานหญิงเข้าร่วมตรวจ หรือจะขอนำเอาบุคคลใดเข้าร่วมอยู่ร่วมในการตรวจนั้นก็ได้ตามสมควรหากผู้ตรวจร้องขอ (สำนักบริหารการสาธารณสุข, ม.ป.ป.) ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ในทางปฏิบัติหากผู้ถูกตรวจเป็นเพศหญิง การตรวจร่างกายที่ต้องมีการถอดเสื้อผ้าอาจทำให้เกิดความอับอายขึ้นได้ หรือเป็นลักษณะของการการกระทำที่มีผลต่อจิตใจของผู้ถูกตรวจ ตลอดจนถึงผู้ถูกตรวจที่เป็นผู้เยาว์ ผู้วิกลจริต หรือผู้ไร้ความสามารถนั้น อาจไม่สามารถป้องกันสิทธิของตนเองหรือไม่สามารถปฏิเสธการตรวจ ที่อาจเป็นผลต่อจิตใจหรือความเจ็บปวดทรมานเกินความจำเป็น แม้ประเด็นดังกล่าวมานี้จะไม่ได้เกี่ยวข้องกับความน่าเชื่อถือของการตรวจหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์อันเกี่ยวกับร่างกายโดยตรงก็ตาม แต่หากการแสวงหาพยานหลักฐานจากเจ้าหน้าที่ผู้ทำการตรวจ ขาดความรู้ความชำนาญและประสบการณ์หรือมีความแทรกแซงความเป็นอิสระในการตรวจจากอิทธิพลภายนอกและใช้วิธีการอื่นใดในการได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและวิธีการอื่นใดที่ไม่ถูกต้องตามหลักนิติวิทยาศาสตร์ หรือผู้ถูกตรวจถูกละเมิดสิทธิของเนื้อตัวและร่างกายอันมิอาจขัดขืนได้เนื่องมาจากเพศสภาพ อายุหรือความสามารถในการปกป้องตนเอง หรือพบพิรุณใด ๆ ขณะตรวจผู้ถูกตรวจก็จะไม่มีพยานบุคคลมาช่วยยืนยันเกี่ยวกับขั้นตอนการตรวจในครั้งนั้น ๆ ทำให้ไม่สามารถโต้แย้งถึงความน่าเชื่อถือในพยานหลักฐานได้ อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลจากการตรวจพยานหลักฐานดังกล่าวมีน้ำหนักไม่เพียงพอของพยานผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีนั้นได้

จากการวิเคราะห์กฎหมายของประเทศเยอรมนี พบว่า ได้กำหนดการตรวจพยานหลักฐานนิติวิทยาศาสตร์ที่เป็นการตรวจร่างกายนั้น มีการแบ่งเพศสภาพอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการตรวจร่างกายหรือส่วนของร่างกายของผู้หญิง หากจะเป็นการละเมิดความรู้สึกทางจิตใจหรือทางกายและทำให้เกิดความอับอาย การตรวจดังกล่าวนั้นต้องกระทำโดยผู้หญิงหรือโดยนักเทคนิคการแพทย์ เท่านั้น และเมื่อผู้หญิงที่ถูกตรวจร้องขอกฎหมายอนุญาตให้ผู้หญิงอื่นหรือญาติของผู้ถูกตรวจเข้าอยู่ด้วยขณะตรวจ

3. ประเด็นความน่าเชื่อถือในการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรทางนิติวิทยาศาสตร์ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของศาลเพื่อเป็นการถ่วงดุลอำนาจ

จากการศึกษา พบว่า หลักเกณฑ์และกระบวนการของกฎหมายไทยในการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาในส่วนของหน่วยงานที่ทำการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์นั้นนั้น ไม่ว่าจะโดยคำสั่งของศาลในการสั่งให้ต้องมีการพิสูจน์เมื่อมีความจำเป็นต่อคดี หรือมีผู้เกี่ยวข้องร้องขอ ตามมาตรา 244/1 ก็ตาม โดยมากจะเป็นกองพิสูจน์หลักฐานที่เป็นหน่วยงานของรัฐ โดยที่รัฐเป็นผู้ทำการเป็นผู้ดำเนินการเป็นกระบวนการต่าง ๆ ซึ่งก็เป็นหน่วยงานที่สังกัดกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นส่วนใหญ่ เช่นสำนักงานกองพิสูจน์หลักฐานหรือสถาบันนิติวิทยาศาสตร์เหล่านี้จะเป็นหน่วยงานของรัฐทั้งสิ้น ซึ่งหน่วยงานที่มีอำนาจเกี่ยวข้องตั้งแต่เริ่มแรกคือพนักงานสอบสวน ถึงแม้ว่าศาลจะมีคำสั่งตามมาตรา 244/1 ก็ตาม หน่วยงานหลักที่ต้องดูแลรับผิดชอบตามกระบวนการของศาลคือ พนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ในการตรวจในที่ที่เกิดเหตุ และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานของสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจตลอดจนเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานของสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ ผู้ซึ่งเป็นแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญที่ทำหน้าที่หลักในการในการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งเหล่านี้ก็ล้วนแต่อยู่ภายใต้สำนักงานตำรวจแห่งชาติทำให้มีหน่วยงานหลักหน่วยงานเดียวที่เป็นของรัฐบาลในการตรวจพิสูจน์หลักฐานในคดีอาญาของไทยทั่วราชอาณาจักร ถึงแม้ว่าจะมีสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ สังกัดกระทรวงยุติธรรมเข้ามามีบทบาทในการตรวจพิสูจน์หลักฐาน แต่ก็ไม่ใช่เป็นหน่วยงานหลักในการตรวจพิสูจน์แต่อย่างใด และกฎหมายก็ไม่ได้มีบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้เอาไว้ชัดเจนว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถติดต่อหรือหาสถานที่บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์เองหากเกิดความไม่ไว้วางใจในกระบวนการทำงานและความล่าช้าของหน่วยงานของรัฐ ถือเป็นปัญหาอุปสรรคประการหนึ่ง

จากการศึกษากระบวนการตามกฎหมายของประเทศเยอรมนีนั้น พบว่า การรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาในส่วนของหน่วยงานที่ทำการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์นั้นในการตรวจพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นการตรวจเลือดจะต้องดำเนินการโดยเทคนิคการแพทย์ การตรวจโมเลกุลหรือพันธุกรรมนั้น ต้องกระทำตามคำสั่งศาลและในหมายศาลต้องระบุและมอบหมายให้ผู้เชี่ยวชาญอย่างชัดเจนและเปิดเผย และต้องไม่เป็นสมาชิกของหน่วยงานที่ดำเนินการสอบสวน หากเป็นพนักงานในหน่วยงานสอบสวนต้องเป็นหน่วยงานที่แยกออกจากหน่วยงานที่ทำการสอบสวน โดยที่รัฐกำหนดให้ในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญไม่ใช่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าพนักงานของรัฐ บทบัญญัติเรื่องการคุ้มครองข้อมูลของรัฐจะถูกนำมาใช้บังคับ โดยหน่วยงานของรัฐสามารถตรวจสอบการทำงานของผู้เชี่ยวชาญได้

นอกจากนั้น ยังพบว่า มีผู้เคยทำวิจัยสนับสนุนเกี่ยวกับแนวคิดรูปแบบที่คาดว่าหน่วยงานของรัฐจะสามารถดำเนินการสนับสนุนการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางเอกชนในประเทศไทย ดังนี้

1. ให้นำที่ในการรับผิดชอบและตรวจพิสูจน์ยังคงเป็นหน่วยงานของรัฐเป็นหลัก และมีหน่วยงานของเอกชนเข้ามาดำเนินการในลักษณะของเครือข่ายความร่วมมือในการตรวจพิสูจน์ และหน่วยงานของรัฐดำเนินการตรวจสอบ ยืนยัน และออกรายงานในการตรวจพิสูจน์ให้กับต้นสังกัดทราบ และรายงานให้กับผู้รับบริการต่อไป

2. ให้ดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานรัฐกับเอกชนรับผิดชอบในการตรวจพิสูจน์โดยที่รัฐมีหน้าที่คัดกรองวัตถุพยานหลักฐานหรือหลักฐานที่จะส่งตรวจทางด้านวิทยาศาสตร์ไปยังภาคเอกชนที่มีความพร้อมไม่ว่าจะเป็นห้องปฏิบัติการ หรือมาตรฐานที่ผ่านการพิสูจน์ได้และที่มาทำการขึ้นทะเบียนไว้ จากนั้นเอกชนสามารถนำส่งผลตรวจผลพิสูจน์กลับไปยังหน่วยงานของรัฐ และตรวจสอบยืนยันส่งผลตรวจไปยังผู้มาขอรับบริการ

3. ให้หน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชน มีความเป็นอิสระต่อกัน โดยต่างก็มีหน้าที่ในการตรวจพิสูจน์เช่นเดียวกัน แต่ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานกลางเดียวกัน เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีการควบคุมมาตรฐานราคาในการตรวจพิสูจน์ที่เหมาะสม

4. หน่วยงานของรัฐให้บริการร่วมกับเอกชน โดยหน่วยงานของรัฐจัดตั้งองค์กรมหาชนเพื่อให้เกิดความคล่องตัวและเป็นอิสระในการตรวจพิสูจน์ โดยทั้งองค์กรเอกชนและมหาชนนั้นอยู่ภายใต้หน่วยงานหลักเป็นกลางที่ทำหน้าที่กำกับดูแล ออกระเบียบ และการขึ้นทะเบียนเพื่อรักษามาตรฐานเดียวกัน

กระบวนการดังกล่าวเป็นการถ่วงดุลอำนาจในการแสวงหาพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อใช้พิสูจน์ข้อเท็จจริงโดยใช้ความรู้ทางเทคนิค ระหว่างภาครัฐและเอกชนและเป็นการเปิดกว้างในการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อก่อให้เกิดมาตรฐานมีความเป็นสากลยอมรับจากนานาชาติอารยประเทศและความน่าเชื่อถือในการได้มาหรือการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นกระบวนการพิจารณาคดีของศาลไทย (ศศิวิมล ทองกลม, 2563: 1,6)

4. ประเด็นความน่าเชื่อถือในการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์โดยการแยกพยานผู้เชี่ยวชาญออกจากพยานบุคคลโดยชัดเจนตามกฎหมาย

จากการศึกษา พบว่า การพิจารณาคดีอาญาของศาลประเทศไทยนั้นถือว่าพยานผู้เชี่ยวชาญเป็นพยานบุคคลประเภทหนึ่ง ที่นำมาเบิกความเพื่อสนับสนุนผลการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ให้เกิดความน่าเชื่อถือและมีน้ำหนัก และเปิดโอกาสให้ฝ่ายตรงข้ามหรือคู่ความถามค้านพยานผู้เชี่ยวชาญได้ ซึ่งอาจทำให้เกิดการถูกทำลายน้ำหนักพยานหลักฐานโดยการถามค้านขึ้นได้จนเป็นประเด็นความสงสัยเกิดขึ้นในคดีขึ้นและเกิดการคลาดเคลื่อนในหลักแห่งความเป็นจริงในคดี เพื่อเป็นการใช้โอกาสตรงนี้ในการยกประโยชน์ความสงสัยให้แก่จำเลยได้ และในการสืบพยานหลักฐานดังกล่าว นั้น ตามกฎหมายไทยคู่ความต้องระบุบัญชีพยานหลักฐานดังกล่าวเองถึงแม้ว่าจะเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญก็ตาม เพื่อเบิกความประกอบในการพิสูจน์ผลทางพยานหลักฐานนิติวิทยาศาสตร์ มิฉะนั้นถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย คู่ความอีกฝ่ายอาจคัดค้าน

พยานหลักฐานดังกล่าวได้

อย่างไรก็ตาม กฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญากรรมนั้น มีการแยกพยานบุคคลออกจากพยานผู้เชี่ยวชาญ อย่างชัดเจน โดยแยกพยานบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญพิเศษออกจากพยานผู้เชี่ยวชาญ และศาลได้ กำหนดให้พยานผู้เชี่ยวชาญ ไม่จำเป็นต้องได้รับข้อมูลจากการอยู่ในเหตุการณ์โดยตรงและมีให้ถือว่าเป็นพยาน บุคคล แต่เนื่องจากความรู้และประสบการณ์นั้น ทำให้พยานผู้เชี่ยวชาญสามารถตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานได้ และศาลจะใช้พยานผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวในการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อให้ความรู้แก่ศาล และคู่ความ และเพื่อให้ความกระจ่างต่อศาลในประเด็นที่ศาลต้องการทราบ โดยศาลในประเทศเยอรมนีนั้นจะ มีบทบาทมากในการนำพยานผู้เชี่ยวชาญ เข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีของศาล โดยศาลจะเป็นผู้เลือกพยาน ผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ความเห็น พยานผู้เชี่ยวชาญจึงมีสถานะเป็นผู้ช่วยศาลในการค้นหาความจริง และผู้พิพากษา จะเป็นผู้กำหนดลักษณะของการทำความเห็นว่าพยานผู้เชี่ยวชาญจะทำเป็นหนังสือ หรือจะมาเบิกความต่อศาล และต้องทำการตรวจสอบการทำความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญโดยใช้ดุลพินิจของศาล แต่ก็สามารถคัดค้าน พยานดังกล่าวได้หากสงสัยในความเป็นกลางของพยานดังกล่าว

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาความน่าเชื่อถือของการพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้น พิเคราะห์คดีอาญาของศาลไทยนั้นยังไม่สอดคล้องกับทฤษฎีกฎหมายแห่งพยานหลักฐานที่ถือเป็นมาตรฐาน (Daubert/Frye) ทางทฤษฎีกฎหมายแห่งพยานหลักฐาน ซึ่งมีสาระสำคัญอยู่ 2 ประการ ได้แก่ ความเป็นสาระสำคัญ (Materiality) และการยอมรับฟังได้ (Admissibility) การที่พยานหลักฐานหรือพยานวัตถุใช้เป็นหลักฐานในชั้น ศาลและเป็นที่ยอมรับได้นั้น จะต้องปฏิบัติตามกฎพื้นฐานแห่งพยานหลักฐาน 4 ประการ หากมีการเบี่ยงเบน ประเด็นไปจากกฎพื้นฐานทั้ง 4 ประการแล้วทำให้พยานหลักฐานนั้นเสียคุณค่าในตัวได้กฎทั้ง 4 ประการมีดังนี้ (Hobson, C.B. 1992)

กฎข้อที่ 1 ป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ โดยเริ่มต้นตั้งแต่เมื่อเจ้าหน้าที่คนแรกไปสถานที่เกิดเหตุ จนกระทั่งผู้ชำนาญการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเสร็จสิ้น

กฎข้อที่ 2 เก็บพยานหลักฐานอย่างถูกต้องตามกฎหมายโดยบุคคลหรือเครื่องมือที่ใช้เก็บ พยานหลักฐานนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่กฎหมายให้อำนาจไว้ในการเข้าและเก็บวัตถุพยานต่าง ๆ ในสถานที่เกิด เหตุหรือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บนั้นถูกต้องตามกฎหมาย เช่น พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน หรือเจ้าหน้าที่วิทยาการตำรวจหรือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บที่กฎหมายให้อำนาจให้การยอมรับรับรองไว้

กฎข้อที่ 3 กระทำการค้นหาและเก็บพยานหลักฐานอย่างเหมาะสม ผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจะต้องไม่ มองข้ามหรือละเลยวัตถุพยานเลยแม้แต่เพียงชิ้นเดียว ถ้าสงสัยว่าสิ่งนั้นจะเป็นวัตถุพยานหรือไม่ ก็ให้ทำการ เก็บไว้ก่อนพร้อมทั้งระบุรายละเอียดของวัตถุพยานนั้น ตลอดจนถึงตำแหน่งที่พบ ระยะห่างในจุดรัศมีที่พบในที่ เกิดเหตุ และรวมถึงการบรรจุหีบห่อการเก็บรักษาไว้อย่างเหมาะสมถูกต้องถูกวิธีตามที่กฎหมายกำหนดเอาไว้

กฎข้อที่ 4 มีหลักฐานแสดงลำดับการครอบครองพยานหลักฐานโดยตลอด หมายถึงพยานหลักฐานนั้น จะต้องอยู่ภายใต้การคุ้มครองของบุคคลหรือหน่วยงาน ตั้งแต่เก็บจนกระทั่งยื่นเพื่อแสดงในชั้นศาลโดย ไม่มีการขาดช่วงในการครอบครองเลย ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงช่วงการครอบครองจะต้องมีหลักฐานแสดงการ

รับส่งของกลางนั้นโดยตลอด ในกรณีที่ช่วงการครอบครองหลักฐานนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไป

จากการศึกษาในสาระสำคัญ 2 ประการ และกฎ 4 ข้อนี้ ถือเป็นทฤษฎีแห่งพยานหลักฐานที่ยอมรับเป็นหลักสากล และกฎหมายทางพยานหลักฐานในแต่ละประเทศย่อมต้องสร้างความสอดคล้องกับหลักทฤษฎีดังกล่าวในการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อความน่าเชื่อถือของการพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นพิจารณาคดีเพื่อก่อให้เกิดมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับอย่างเป็นทางการได้ และการแยกพยานผู้เชี่ยวชาญออกจากพยานบุคคลโดยข้อกฎหมายนั้น ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นได้ว่า พยานผู้เชี่ยวชาญย่อมต้องเป็นพยานนิติวิทยาศาสตร์ประเภทหนึ่งที่มีหน้าที่ให้ความเห็นต่อศาลเพื่อสนับสนุนในการยืนยันด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ในผลของการทดลอง หรือผลการทดสอบ ทางนิติวิทยาศาสตร์หรือสนับสนุนพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่ใช้พิสูจน์ในทางคดีนั้น เมื่อพิจารณาพยานบุคคลนั้นย่อมต้องเป็นพยานผู้รู้เห็นหรือรับรู้ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเท่านั้น

สรุปและข้อเสนอแนะ

เมื่อเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ระหว่างกฎหมายประเทศไทยกับกฎหมายประเทศเยอรมนี สรุปได้ว่า กระบวนการพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นพิจารณาคดีอาญาของศาลไทยนั้นยังขาดความน่าเชื่อถือ ดังคำวินิจฉัยจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1749/2542 และ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12795/2558 เป็นต้น และการที่กฎหมายไทยไม่แยกสถานะของพยานผู้เชี่ยวชาญออกจากพยานบุคคลอย่างชัดเจน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน รวมถึงบทบัญญัติกฎหมายที่ให้การรองรับกระบวนการในการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ก็ยังไม่มีความชัดเจน เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศเยอรมนี แม้ว่าจะใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์เหมือนกัน และกฎหมายไทยยังได้นำเอากฎหมายเยอรมนีเป็นต้นแบบในการตรากฎหมายดังกล่าวด้วยก็ตามจึงทำให้เห็นถึงข้อแตกต่างในสาระสำคัญที่จะต้องปรับปรุงตามแนวทางเยอรมัน

นอกจากนั้น มาตรฐานที่ยังไม่เป็นหลักสากลนั้นเป็นสาระสำคัญที่ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือในการการพิสูจน์ความจริงคลาดเคลื่อน ขาดความหลักความโปร่งใส และหลักการตรวจสอบได้โดยปราศจากข้อสงสัยและความยุติธรรม ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในด้านตุลาการภายในประเทศ อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในด้านกระบวนการยุติธรรมได้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางกฎหมาย

การวิจัยด้านนิติศาสตร์นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลสรุปจากการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม ข้อกฎหมายเดิม หรือเสนอแนวทางกำหนดข้อกฎหมายใหม่เกี่ยวกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อนำไปปรับใช้ในกระบวนการพิจารณาคดีอาญาของศาลไทยให้มีความน่าเชื่อถือ สร้างเป็นธรรมกับทุกฝ่าย และดำรงความยุติธรรมในสังคมไทยให้ได้มากที่สุด จากผลการศึกษาในข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวทางการปรับแก้กฎหมายดังกล่าวเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ดังต่อไปนี้

- 1.แนวทางการปรับแก้ข้อกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับการพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติ

วิทยาศาสตร์ในการพิจารณาความอาญาของศาลไทยให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น มีดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1 ผู้ทำการตรวจพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของกฎหมายไทยโดยเฉพาะเกี่ยวกับร่างกาย กฎหมายควรกำหนดให้ต้องดำเนินการโดยนักเทคนิคการแพทย์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนไว้เท่านั้น และการตรวจ โมเลกุล หรือพันธุกรรมจะต้องดำเนินการได้ก็ตามคำสั่งศาลเท่านั้น และในหมายศาลจะต้องระบุผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะต้องได้รับมอบหมายอย่างเปิดเผยและจะต้องไม่เป็นสมาชิกของหน่วยงานที่ดำเนินการสอบสวน และควรมีมากกว่าสองหน่วยงานในการพิสูจน์

ข้อที่ 2 ในการตรวจพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของกฎหมายไทยกฎหมายควรคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกตรวจในการให้บุคคลที่ไว้วางใจหรือที่ปรึกษากฎหมายอยู่ด้วยขณะผู้ถูกตรวจทำการตรวจ

ข้อที่ 3 ในการตรวจพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของกฎหมายไทย กฎหมายควรกำหนดการมีส่วนร่วมขององค์กรทางนิติวิทยาศาสตร์ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของศาล เพื่อเป็นการถ่วงดุลอำนาจอย่างชัดเจน

ข้อที่ 4 ในการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของศาลไทยกฎหมายควรกำหนดอย่างชัดเจน โดยการแยกพยานผู้เชี่ยวชาญออกจากพยานบุคคลและให้พยานผู้เชี่ยวชาญมีสถานะเป็นผู้ให้ความเห็นในคดี ต่อศาลตามผลในการพิสูจน์หรือชั้นสูตร ทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดี เท่านั้น ด้วยเหตุที่กฎหมายพยานจะได้ไม่ ขัดกันเรื่องของพยานบุคคล ซึ่งในทางกฎหมายอาญาพยานบุคคลจะรับฟังได้ก็ต่อเมื่อเป็นประจักษ์พยานหรือ ผู้รู้เห็นอยู่ในเหตุการณ์เท่านั้น ดังนั้นพยานผู้เชี่ยวชาญไม่ใช่พยานผู้อยู่ในเหตุการณ์จึงไม่ใช่พยานบุคคล กฎหมายจึงควรกำหนดให้แยกประเภทของพยานเอาไว้ชัดเจน

ข้อที่ 5 พยานทางวิทยาศาสตร์นั้น กฎหมายควรกำหนดเอาไว้ชัดเจนว่าให้ศาลมีอำนาจพิสูจน์เองเมื่อ เพียงเพื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ และคู่ความเพียงเพื่ออ้างแต่ไม่ต้องระบุเอาไว้ในบัญชีระบุพยาน ศาลก็ สามารถรับฟังได้ เพราะเป็นพยานพิเศษชนิดหนึ่งจากบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์ และศาลเป็นผู้ดำเนินการใน ในการออกคำสั่งการพิสูจน์ได้เองตามกฎหมายเพื่อความยุติธรรม

2. มาตรา ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ควรแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนและ สอดคล้องกับความน่าเชื่อถือในการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในศาลไทย มีดังต่อไปนี้

มาตรา 226 ควรเพิ่มคำว่า “พยานผู้เชี่ยวชาญ” ต่อท้ายคำว่า “พยานบุคคล”

มาตรา 227/1 ควรเพิ่มคำว่า “พยานผู้เชี่ยวชาญ” ต่อท้ายคำว่า “พยานที่จำเลยไม่มีโอกาสถาม คำน”

มาตรา 229 ควรเพิ่มคำว่า “ในการสืบพยานผู้เชี่ยวชาญให้ศาลเป็นผู้สืบ”

มาตรา 229/1 วรรค1 ควรเพิ่มคำว่า “ไม่ให้ใช้บังคับกับพยานผู้เชี่ยวชาญ”

ชื่อตามหมวด 5 จาก “ผู้เชี่ยวชาญ” ให้เปลี่ยนเป็น “พยานผู้เชี่ยวชาญ”และให้นำความใน ข้อเสนอแนะตามข้อที่ 1 ถึง ข้อที่ 5 บัญญัติเป็นข้อกฎหมาย มาตรา 244/2 ดังต่อไปนี้

มาตรา 244/2 เกี่ยวกับการตรวจร่างกายเพื่อหาผลการตรวจด้วยวิธีการทางนิติศาสตร์ต้องดำเนินการโดย นักเทคนิคการแพทย์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนไว้เท่านั้น และการตรวจโมเลกุล หรือพันธุกรรมจะต้องดำเนินการ

ได้ตามคำสั่งศาลเท่านั้น และในหมายศาลจะต้องระบุผู้เชี่ยวชาญจำนวนสามหน่วยงาน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะต้องได้รับมอบหมายอย่างเปิดเผย และสองในสามจะต้องไม่เป็นสมาชิกของหน่วยงานที่ดำเนินการสอบสวน ข้อความในวรรคนี้ให้รวมถึงการพิสูจน์หลักฐานอื่นที่เป็นการพิสูจน์ด้วยหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ต้องดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ ในการตรวจพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์รวมถึงข้อความตามวรรคหนึ่ง ให้มีบุคคลที่ไว้วางใจหรือที่ปรึกษากฎหมายของผู้ถูกตรวจอยู่ด้วยขณะที่ผู้ถูกตรวจทำการตรวจและผู้เชี่ยวชาญที่ทำการตรวจต้องเป็นเพศเดียวกันกับผู้ถูกตรวจด้วย

นอกจากนั้น หน่วยงานหรือองค์กรทางนิติวิทยาศาสตร์ผู้ทำการตรวจต้องมีสังกัดเป็นหน่วยงานของรัฐอย่างน้อยหนึ่งแห่งและภาคเอกชนอย่างน้อยหนึ่งแห่ง ที่เป็นผู้ทำการตรวจและต้องได้รับการขึ้นทะเบียนเอาไว้ให้ถือว่าพยานผู้เชี่ยวชาญไม่ใช่พยานบุคคล และไม่จำเป็นต้องระบุไว้ในบัญชีระบุพยานและให้ถือว่าเป็นพยานที่ให้ความเห็นต่อศาล แต่หากคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีหลักฐานแสดงให้ศาลเห็นว่าฝ่ายตนไม่อาจไม่ได้รับความเป็นธรรมจากพยานผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวว่าด้วยเรื่องความไม่สุจริต คู่ความฝ่ายนั้นมีสิทธิคัดค้านพยานผู้เชี่ยวชาญนั้นได้ และศาลมีอำนาจในการมีคำสั่งให้พิสูจน์พยานหลักฐานเมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ และในกรณีที่ศาลรับรู้หรือเกิดข้อสงสัยเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในกระบวนการพิจารณาคดีอาญาของประเทศที่ใช้กฎหมายระบบคอมมอนลอว์ (Common Law) เช่น ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อศึกษาถึงกระบวนการของระบบกฎหมายจารีตประเพณี ในส่วนของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ นำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดความน่าเชื่อถืออย่างเป็นหลักสากลมากที่สุด ด้วยเหตุผลว่า ประเทศที่ใช้ระบบคอมมอนลอว์นั้นโดยส่วนมากจะมีลักษณะทางคดีที่ต้องใช้เทคนิคทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีการใช้อย่างยาวนาน และเป็นประเทศที่มีประชากรเป็นจำนวนมากจึงเหมาะสมที่จะศึกษาเปรียบเทียบในส่วนข้อดี ความน่าเชื่อถือ และมีความชัดเจนในกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้พัฒนากฎหมายประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับอย่างเป็นหลักสากลต่อไป

2. การศึกษาครั้งต่อไปควรเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในกระบวนการพิจารณาคดีอาญากับกลุ่มประเทศที่อยู่ในทวีปเอเชีย ตลอดจนห่วงโซ่การคุ้มครองพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ (Chain of Custody) เพื่อนำประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการพิจารณาคดีอาญาของประเทศไทยมาปรับใช้ โดยเฉพาะการใช้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาประกอบกระบวนการพิจารณาคดีอาญา

3. การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตลอดห่วงโซ่พยานหลักฐาน (Chain of Custody) เพื่อให้ได้ข้อมูลสนับสนุน ประกอบการปรับปรุง แก้ไขข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการใช้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นพิจารณาคดีอาญาของศาลไทย

เอกสารอ้างอิง

- จันทิมา โจนส์โรซ. (2557). *พยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างคำพิพากษากฎีกาก่อน บัญญัติ มาตรา 226/1 กับผลของมาตรา 226/1*. วิทยานิพนธ์. นิติศาสตรมหาบัณฑิต. คณะนิติศาสตร์ ปรีดิย์ พนงยงค์: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ธีสุทธิ์ พันธุ์ฤทธิ์. (2549). *การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- พัชรา สีนรอยมา. (2560). *การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมด้วยนิติวิทยาศาสตร์: โครงการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารงานยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ 8*. วิทยาลัยกิจการยุติธรรม สำนักงานยุติธรรม.
- วรารณ พรหมวิกร และคณะ. (2562). ความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ปัญหา สาเหตุ และแนวทางการพัฒนาสำหรับประเทศไทย. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 12 (2), 168-180.
- วรวิทย์ ไชยตา. (2565). ปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีในศาลไทย. *วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิฑูรย์ อังประพันธ์. (2525). *การประเมินผลจากพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์*. บทบัณฑิต.
- ศศิวิมล ทองกลม. (2563). รูปแบบที่เหมาะสมในการตรวจพิสูจน์หลักฐานในภาคเอกชนในประเทศไทย. *วารสารกระบวนการยุติธรรม*.
- ศิริรัตน์ ชันแก้ว และวรชัย วิชชุวณิชย์ (2020). การรับฟังและชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จากคำพิพากษาศาลฎีกา. *วารสารวิชาการอาชญาวิทยาและนิติวิทยาศาสตร์*, 6(1), 105-119.
- สร้อยญา อัทธยานุพงศ์. (2565). การใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จากคำพิพากษาศาลฎีกาในการพิจารณา ความผิดเกี่ยวกับและการแปลง: ความผิดเกี่ยวกับเงินตราและเอกสาร. *วารสารวิชาการ อาชญาวิทยา และนิติวิทยาศาสตร์*, 8 (22), 63-79.
- สุนทรต์ ชูลักษณ์ และวิชุดา จันทรข้างแรม. (2560). ประวัติการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์. *วารสาร วิทยาศาสตร์*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 45 (3), 675-689.
- สุนาท วงศ์พรหมชัย. (2551). การตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์กับพยานหลักฐานในคดีอาญา. *วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักบริหารการสาธารณสุข. (ม.ป.ป.). *คู่มือปฏิบัติงานนิติเวช (สำหรับแพทย์หรือบุคลากรทางการแพทย์)*. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://externinternguide.files.wordpress.com/2018/02.pdf> [24 มีนาคม 2568].
- อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์. (2552). *นิติวิทยาศาสตร์ 1 เพื่อการสืบสวนสอบสวน*. พิมพ์ครั้งที่ 6, กรุงเทพมหานคร: บริษัท จี.บี.พี เซ็นเตอร์ จำกัด.
- อัญชิสา จิตราภิรมย์. (2563). ทำการศึกษาปัญหาทางกฎหมายในการนำพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มา ใช้ในการดำเนินคดีของพนักงานสอบสวน. *วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต*. คณะนิติศาสตร์: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- เอก อังสนานนท์. (2549). *การสืบสวนและการสอบสวน CRIMINAL PROCESS*. พิมพ์ครั้งที่ 2,

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Hobson, C.B. (1992). *Fire Investigation: A new concept*. USA: Charles C Thomas Publisher, Ltd.

Schuettzel, O. (2008). Profiling and case analysis in German criminal procedure: A comment on bundesgerichtsh of 3 StR 77/6. *International Commentary on Evidence*, 6 (1), 4-5.